

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΟΣΜΟ

Avec le concours financier de l'Université de Chypre
 Με την ευγενή χορηγία του Πανεπιστημίου Κύπρου

Πανεπιστήμιο
 Κύπρου

BIBLIOTHÈQUE DES CAHIERS
DE LINGUISTIQUE DE LOUVAIN — 137

*Ἑλληνικὲς διάλεκτοι
στὸν ἀρχαῖο κόσμος*

*Actes du VIe Colloque international
sur les dialectes grecs anciens
(Nicosie, Université de Chypre,
26 – 29 septembre 2011)*

édités par

Anna PANAYOTOU — Giovanbattista GALDI

PEETERS
LEUVEN – PARIS – BRISTOL, CT
2017

A catalogue record for this book is available from the Library of Congress.

D/2017/0602/76 ISSN 0779-1666 ISBN 978-90-429-3193-0 (Peeters Leuven)
ISBN 978-2-7584-0233-6 (Peeters France)

© 2017 PEETERS et Publications Linguistiques de Louvain asbl
Bondgenotenlaan 153
B-3000 Leuven

Imprimé en Belgique

Tous droits de reproduction, d'adaptation ou de traduction, par quelque procédé que ce soit,
réservés pour tous pays sans l'autorisation écrite de l'éditeur ou de ses ayants droits.

À la mémoire d'Antonio López Eire
(* 28.11.1943 – † 21.09.2008)

Nicosie, Université de Chypre, mardi 27 septembre 2011

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΚΔΟΤΩΝ

Η έκδοση των πρακτικών του Στ' Διεθνούς Συνεδρίου Αρχαίας Ελληνικής Διαλεκτολογίας, το οποίο διεξήχθη στη Λευκωσία, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, από τις 26 ως τις 29 Σεπτεμβρίου 2011, έγινε δυνατή χάρη στον Διευθυντή της σειράς Publications Linguistiques de Louvain asbl του Βελγίου, Καθηγητή κ. Yves Duhoux, ο οποίος μας έκανε την τιμή να δεχτεί τα πεπραγμένα του συνεδρίου στην έγκριτη σειρά που διευθύνει, καθώς και στη γενναιόδωρη και άμεσο στήριξη του Πανεπιστημίου Κύπρου, μέσω της επιχορήγησης που εξασφάλισαν ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων Καθηγητής Αθανάσιος Γαγάτσης και ο Αντιπρύτανης Διεθνών Σχέσεων, Οικονομικών και Διοικήσεως του Πανεπιστημίου, Καθηγητής Μάριος Μαυρονικόλας. Θερμές ευχαριστίες οφείλονται και στην Προϊσταμένη των Οικονομικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου κ. Ανδρούλλα Θεοφάνους, καθώς και στην Επιτροπή Έρευνας που ενέκρινε το σχετικό αίτημα. Σε όλους εκφράζουμε βαθειά ευγνωμοσύνη. Τέλος, ευχαριστούμε θερμότατα την από πολλών ετών συνεργάτιδά μας κ. Μ. Γεωργίου, η οποία με προθυμία μοιράσθηκε μαζί μας την επίπονη διόρθωση των ευρετηρίων.

Λευκωσία, Απρίλιος 2014

Άννα ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Giovanbattista GALDI
Πανεπιστήμιο Κύπρου 2009-2013
Πανεπιστήμιο Γάνδης Βελγίου 1.9.2013–

AVANT-PROPOS DES ÉDITEURS

La publication des Actes du VIe colloque international sur les dialectes grecs anciens tenu à Nicosie, à l'Université de Chypre, du 26 au 29 septembre 2011, est due à l'attention bienveillante du Directeur de la série Publications Linguistiques de Louvain asbl de Belgique, le Professeur Yves Duhoux, qui nous a fait l'honneur d'inclure ces actes à la prestigieuse série qu'il dirige, ainsi qu'à la subvention généreuse et immédiate de l'Université de Chypre, accordée grâce aux soins du Vice-recteur des Affaires Académiques, le Professeur Athanasios Gagatsis et du Vice-recteur des Relations Internationales, des Finances et de l'Administration, le Professeur Marios Mavronicolas. Nous tenons à remercier également la Directrice des Services Économiques, Mme Androulla Théophanous, ainsi que le Comité des Recherches de l'Université, qui a répondu favorablement à la demande de concours financier. À tous nous exprimons notre profonde gratitude. Enfin, nous aimerions exprimer notre reconnaissance à Mme Maria Georgiou, collaboratrice de longue date, qui a partagé volontiers la lourde tâche des corrections des indices.

Nicosie, avril 2014

Anna PANAYOTOU
Université de Chypre

Giovanbattista GALDI
Université de Chypre 2009-2013
Université de Gand 1.9.2013–

SÉANCE D'OUVERTURE

ADRESSE DU VICE-RECTEUR DES AFFAIRES ACADÉMIQUES, PROFESSEUR ATHANASIOS GAGATSIS

Madame le Ministre,
Monsieur le Vice-recteur des Relations Internationales, des Finances et de
l'Administration,
Chers collègues,
Mesdames, Messieurs!

C'est un honneur et un plaisir pour moi de m'adresser aux spécialistes, aux étudiants et aux participants à la séance inaugurale du Sixième Colloque International sur les dialectes du grec ancien, à l'Université de Chypre. Le colloque a été organisé par mes collègues du Département des Études Classiques et de Philosophie, les linguistes Anna Panayotou et Giovanbattista Galdi, que je remercie, comme je remercie tous les spécialistes venus de divers pays pour se pencher sur la langue grecque.

Ce colloque est déjà le sixième après le premier de cette série, tenu il y a 25 ans en France et puis dans divers pays européens. Ces colloques sont consacrés à l'étude des dialectes du grec ancien au sens étendu, puisqu'ils concernent aussi les rapports entre les dialectes et la Koiné hellénistique; ils touchent aussi à leur utilisation dans la littérature. Il y a par conséquent une suite dans cette discipline, garantissant son impact dans la communauté scientifique européenne et internationale. Cette discipline met en relief la complexité et les facettes multiples de la langue, ici le grec ancien. En tant que Vice-recteur responsable des Affaires Académiques, je trouve particulièrement remarquable cette floraison de la dialectologie grecque, tant du grec ancien que du grec moderne, dans plusieurs pays de l'Europe, en particulier, comme on peut le voir, en Espagne et en France. Je suis aussi sensible au fait qu'on accueille à l'Université de Chypre un forum international pour la recherche au plus haut niveau et avec une thématique très diverse, comme la phonologie, la grammaire et la dérivation, le lexique, l'histoire des dialectes et des parlers locaux, l'orthographe, la stylistique du grec ancien, l'écriture. Le colloque est dédié à la mémoire d'Antonio López Eire, qui fut une personnalité emblématique dans le domaine de la dialectologie du grec ancien, entre autres.

Chypre est un pays où l'on parle et on cultive le chypriote, un dialecte du grec moderne, probablement le dernier dialecte dans le monde hellénophone qui est utilisé par tous les membres de la communauté indigène. Chypre est une île où la langue et plus particulièrement ce dialecte ont joué un rôle capital pour l'identité des gens. Pour cette raison, je crois que l'étude et la mise en relief des variétés, même anciennes, du grec sont très importantes pour la prise de conscience et la détermination de notre identité.

En concluant, chers collègues, Mesdames et Messieurs, vous êtes les bienvenus à l'Université de Chypre ; je vous souhaite un séjour agréable et profitable pour la discipline qui est la vôtre mais qui nous touche tous. J'espère aussi qu'après la fin de cette conférence, Chypre aura gagné des amis et des *proxènes*.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΘΗΓ. ΑΝΝΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κυρία Υπουργέ,
Κύριε Αντιπρύτανη των Ακαδημαϊκών Υποθέσεων,
Κύριε Αντιπρύτανη Διεθνών Σχέσεων, Οικονομικών και Διοικήσεως,
Κυρία εκπρόσωπε του Πρέσβειος της Ελλάδος,
Κύριε Κοσμήτορ,
Αξιότιμοι κ. συνάδελφοι,
Αγαπητοί φοιτητές και φοιτήτριες,
Κυρίες και κύριοι

Εκ μέρους των διοργανωτών του Στ' Διεθνούς Συνεδρίου Αρχαίας Ελληνικής Διαλεκτολογίας θα ήθελα να εκφράσω τη μεγάλη μας χαρά για την τιμή να ανατεθεί η διοργάνωση του σημαντικότερου συνεδρίου στον τομέα αυτόν διεθνώς στο Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου. Σας καλωσορίζω από καρδιάς στις εργασίες του. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερος όλους τους ειδικούς, οι οποίοι με τη συμβολή τους εξασφαλίζουν στο βήμα αυτό το επιστημονικό του κύρος και, ευελπιστώ, τη συνέχεια.

Δεν θα αναφερθώ εδώ στις τομές και την ανάπτυξη της μελέτης της γλωσσικής έκφρασης του αρχαίου ελληνικού κόσμου που έγιναν δυνατές χάρη στα συνέδρια αυτά, διότι είναι το θέμα της εισαγωγικής μας ομιλίας με τον συνάδελφο κ. Galdi. Θα ήθελα από αυτό το βήμα να εξηγήσω γιατί αποφασίσαμε να αφιερώσουμε το συνέδριο στη μνήμη του Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Σαλαμάνκας Antonio López Eire, μιας από τις σημαντικότερες προσωπικότητες στο χώρο της γλωσσικής μελέτης της ελληνικής αρχαιότητας και όχι μόνον. Είχα την τύχη να γνωρίσω τον López Eire στο πρώτο συνέδριο Αρχαίας Ελληνικής Διαλεκτολογίας στο Nancy και μετά σε άλλα συνέδρια. Ήταν ο πανεπιστημιακός δάσκαλος που με την προσωπικότητα και τον ενθουσιασμό του έκανε πολλούς φοιτητές να αγαπήσουν τη γλωσσολογία, ο καθηγητής που καθοδήγησε δεκάδες φοιτητών, μερικοί από τους οποίους είναι σήμερα καταξιωμένοι συνάδελφοι και μάλιστα παρόντες, αυτός που με τις μελέτες του έδωσε νέες προοπτικές στις σπουδές μας. Ήμουν μία από τις τελευταίες που τον είδαν στο ύστατο συνέδριο που παρακολούθησε, 10 μέρες πριν χαθεί, τον Σεπτέμβριο του 2008 στην Πόλη του Μεξικού.

Ως ένα από τα άτομα που επωφελήθηκαν από το επιστημονικό του έργο, θεώρησα ότι ήταν επιστημονικό χρέος να τον τιμήσουμε εδώ.

Η διοργάνωση του συνεδρίου έγινε δυνατή χάρη στην οικονομική στήριξη του Τμήματος Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας. Από τη θέση αυτή ευχαριστούμε τον Πρόεδρο Καθηγητή Ι. Ταϊφάκο* και τα μέλη του Συμβουλίου Τμήματος για την έγκριση του σχετικού κονδυλίου. Ευχαριστούμε όλως ιδιαιτέρως τον Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής, Αναπλ. Καθηγητή κ. Γ. Καζαμία και τα μέλη του Συμβουλίου Σχολής, που ανταποκρίθηκαν αμέσως στην έκκληση επιχορήγησης του συνεδρίου. Η Τράπεζα Κύπρου και το γραφείο ταξί Millennium συνεισέφεραν σε πρακτικά θέματα. Ευχαριστούμε θερμώς το Τμήμα Αρχαιοτήτων, ιδιαιτέρως τη Διευθύντριά του Δρα Μ. Χατζηκωστή, η οποία έκανε τις απαραίτητες διευθετήσεις για την επίσκεψή μας στους αρχαιολογικούς χώρους ιδιαιτέρως στο Μουσείο Ιδαίου και ανέλαβε την ξενάγηση των συνέδρων στον χώρο της ανασκαφής της· την Αρχαιολογική Λειτουργό Δρα Ελένη Προκοπίου που ανέλαβε με προθυμία την ξενάγηση στην Ταμασσό και τον Άγιο Ηρακλείδιο, καθώς και την Καθηγουμένη της Ιεράς Μονής Αγίου Ηρακλείδιου Ταμασσού Γερόντισσα Προδρόμη για τη φιλόφρονα διάθεσή της να μας δεχθεί στη μονή.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους πολλούς φίλους που βοήθησαν στη διοργάνωση του συνεδρίου: πρώτα την πολύτιμη γραμματέα του Τμήματος Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας κ. Μαρίνα Χαριλάου για την πολυποίκιλη βοήθεια που προσέφερε σε όλες τις φάσεις της διοργάνωσης· τη συνάδελφο γλωσσολόγο και Πρόεδρο του Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών Αναπλ. Καθηγήτρια κ. Μαριάννα Κατσογιάννου για τη δημιουργία και την παρακολούθηση της ιστοσελίδας του συνεδρίου· την Υπεύθυνη του Γραφείου Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου κ. Κατερίνα Νικολαΐδου, τον πάντοτε άγρυπνο σε επιστημονικά ζητήματα Αναπλ. Καθηγητή κ. Δημόκριτο Καλτσά, τη φίλη κ. Κάτια Αγρότου που ανέλαβε πολλές από τις διευθετήσεις για την εστίαση· τις φοιτήτριες του Πανεπιστημίου Complutense της Μαδρίτης Dolores Sanz Villanueva, Amaranta Martinez, Paloma Guijarro Ruano, τους φοιτητές μας Κωνσταντίνο Λοϊζου, Παναγιώτα Κοκκίνου, Κύπρο Κωνσταντίνου, Αντώνη Φραντζή, Αγγέλα Γεωργίου που βοηθούν εθελοντικά στη γραμματεία και ιδιαίτερα την Έλενα Καϊάφα. Από τους φοιτητές μας περιμένουμε πολλά: ίσως σε ένα συνέδριο σαν κι αυτό να ανακαλύψουν τη γοητεία της γλώσσας και της γλωσσολογίας, χωρίς το άγχος της

* Ο Ι. Ταϊφάκος απεβίωσε πρόωρα τον Ιούλιο του 2013.

βαθμολογίας. Τέλος, και ας μου συγχωρεθεί ο προσωπικός τόνος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον ενενηνταοκτάχρονο κ. Βασίλειο Παναγιώτου που είναι εδώ παρών, για την κατανόησή του για τις πολλές ώρες μοναξιάς που πέρασε κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του συνεδρίου.

Τους ευχαριστούμε όλους από βάθους καρδιάς!

ADRESSE DE LA PROF. ANNA PANAYOTOU DE LA PART DU COMITÉ D'ORGANISATION

Madame le Ministre

Madame, représentant de son excellence l'Ambassadeur de Grèce

Monsieur le Vice-recteur des Affaires Académiques

Monsieur le Vice-recteur des Relations Internationales, des Finances et de
l'Administration

Monsieur le Doyen de la Faculté des Lettres

Chers collègues

Chers étudiants

Mesdames et Messieurs

En ma qualité de membre du Comité d'Organisation du vi^e colloque international sur les dialectes du grec ancien, j'aimerais exprimer notre profond contentement de vous accueillir à Nicosie, à l'Université de Chypre et au Département des Études Classiques et de Philosophie de l'Université de Chypre, et exprimer ma gratitude pour nous avoir confié l'organisation de ce colloque lors le ve colloque d'Athènes en 2006. Tout d'abord, nous remercions cordialement tous les spécialistes qui garantissent son succès et assurent la continuité de la discipline: on discutera par la suite l'importance de ces colloques et leur apport à l'étude des dialectes du grec ancien.

J'aimerais ici expliquer brièvement pourquoi on a dédié ce colloque à la mémoire d'Antonio López Eire, une personnalité qui a contribué énormément à la discipline, non seulement avec ses propres études, mais aussi avec les disciples qu'il a formés, avec les jeunes étudiants à qui il a fait aimer la langue grecque dans toutes ces facettes. Si vous m'excusez du ton personnel, je l'ai connu il y a 25 ans à Pont-à-Mousson, durant la première Rencontre, et j'étais une des dernières à le voir, une semaine avant de périr, durant le congrès à la Ciudad de Mexico. J'ai toujours beaucoup appris de son œuvre, on a pensé donc que ce *μνημόσυον* était un devoir scientifique.

On aimerait remercier tous ceux qui ont apporté leur concours au financement du colloque, le Département des Études Classiques et de Philosophie, le Doyen de la Faculté des Lettres. Nous avons bénéficié de l'aide du Département des Antiquités de la République de Chypre et plus spécialement de sa directrice Dr Maria Hatzicosti, de l'Archéologue Dr Hélène Procopiou, qui vont assurer la visite à Idalion, Tamassos et au Monastère d'Hagios Héracleidios, où elles dirigent des fouilles. Nous rendons grâce à la Mère supérieure et aux

sœurs du Monastère d'Hagios Héracleidios qui vont nous accueillir jeudi prochain.

Nos remerciements particuliers sont dus à la secrétaire du Département des études Classiques et de Philosophie, Mme Marina Charilaou, à la collègue et Présidente du Département des Études Byzantines et Néohelléniques, Prof. Assoc. Marianne Katsoyannou, à la Responsable des Relations Publiques de l'Université, Mme K. Nicolaïdou, à notre collègue attentif, Prof. Assoc. Démocrite Kaltsas, aux étudiantes de l'Universidad Complutense de Madrid et à nos nombreux étudiants, qui assurent le support logistique et le secrétariat.

À tous, nous exprimons notre profonde gratitude.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ – PROGRAMME PROGRAMM – PROGRAMMA

Πανεπιστήμιο Κύπρου, Αίθουσα Τελετών, Καλλιπόλεως 75, Λευκωσία
Université de Chypre, Auditoire central (Salle de Conférences),
75, avenue Kallipoleos, Nicosie
Universität Zypern, Auditorium Maximum, Kallipoleos Str. 75, Nikosia
Università di Cipro, Aula Magna, Via Kallipoleos 75, Nicosia

Δευτέρα 26 Σεπτεμβρίου 2011 – Lundi 26 septembre 2011
Montag 26. September 2011 – Lunedì 26 settembre 2011

17.00–17.30: Υποδοχή και εγγραφή – Accueil des participants et
inscription – Empfang der Teilnehmer und Einschreibung
– Benvenuto ai partecipanti e iscrizione

Πρόεδρος – Président – Vorsitz – Presidente: Yves Duhoux

17.30–18.00: **Εναρκτήρια συνεδρία, χαιρετισμοί – Séance d’ouverture,
adresses – Eröffnung des Kolloquiums, Begrüßungen –
Seduta di Apertura ufficiale del Colloquio, Saluti**
Καθηγ. Αθανάσιος ΓΑΓΑΤΣΗΣ, Αντιπρύτανης
Ακαδημαϊκών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου
– Prof. Athan. GAGATSI, Vice – Rector of Academic Affairs
of the University of Cyprus
Άννα ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ, Τμήμα Κλασικών Σπουδών και
Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου

18.00–18.30: **ΕΙΣΑΓΩΓΗ – INTRODUCTION – EINFÜHRUNG – INTRODUZIONE**
ΠΑΝΑΥΟΤΟΥ Anna – GALDI Giovanbattista (Τμήμα Κλασικών
Σπουδών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου),
*I colloqui internazionali di dialettologia greca antica,
1986-2011*

18.30–19.00: **Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ANTONIO LÓPEZ EIRE ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΛΕΚΤΟΛΟΓΙΑ – LA CONTRIBUTION D’ANTONIO
LÓPEZ EIRE À LA DIALECTOLOGIE GRECQUE ANCIENNE
– DER BEITRAG VON ANTONIO LÓPEZ EIRE ZUR
ALTGRIECHISCHEN DIALEKTOLOGIE – IL CONTRIBUTO DI
ANTONIO LÓPEZ EIRE ALLA DIALETTOLOGIA GRECA ANTICA**

LILLO ANTONIO (Departamento de Filología Clásica, Universidad de Murcia), *López Eire and Greek Dialectology: an analysis of the relevance of his work and influence for the publication of the Opuscula Selecta*

- 19.00–20.00: **ΑΛΦΑΒΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ – ALPHABETS ET DIALECTES – ALPHABETE UND DIALEKTE – ALFABETI E DIALETTI**
- 19.00–19.20: TZIFOPOULOS Yannis (Aristotle University of Thessaloniki) – BESSIOS Manthos (27th Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities) – KOTSONAS Antonis (University of Amsterdam), *Panhellenes at Methone, Pieria (ca 700 BCE): new inscriptions, graffiti/dipinti and (trade)marks*
- 19.20–19.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 19.30–19.50: BARTONĚK Antonín (Masaryk University in Brno), *The degree of recognizing immediately a concrete Greek dialect in the speech of Ancient Greek native speaker*
- 19.50–20.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 20.00–21.30: **Δεξίωση στον αύλειο χώρο του Πανεπιστημίου – Réception à l'Aula de l'Université – Buffet (Empfangsraum der Universität) – Buffet (Sala di ricevimento dell'Università)**

**Τρίτη 27 Σεπτεμβρίου 2011 – Mardi 27 septembre 2011
Dienstag 27. September 2011 – Martedì 27 settembre 2011**

B' συνεδρία – 2ème séance – 2. Sitzung – 2. Seduta
Πρόεδρος – Président – Vorsitz – Presidente: Laurent Dubois

- 9.00–11.00: **Ο ΑΧΑΪΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ – LE MONDE ACHÉEN – DIE ACHÄISCHE WELT – IL MONDO ACHEO**
- 9.00–9.20: DUHOUX Yves (Université Catholique de Louvain), *La fréquence des particules en chypriote et ailleurs*
- 9.20–9.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 9.30–9.50: ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Άννα (Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου), *Συγχρονική εξέταση των κυπριακών ιδιωμάτων στο τέλος της κλασικής περιόδου*
- 9.50–10.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 10.00–10.20: MEIER-BRÜGGER Michael (Freie Universität Berlin), *Observations sur le vocabulaire des inscriptions pamphyliennes*

- 10.20–10.30: Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione
 10.30–10.50: FILOS Panayotis (Department of Classics and Philosophy, University of Cyprus), *On the change -l(i)vs → -ις in Pamphylian once again*
 10.50–11.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
 11.00–11.30: **Διάλειμμα – Pause café – Kaffeepause – Pausa caffè**

Γ' συνεδρία – 3ème séance – 3. Sitzung – 3. Seduta
Πρόεδρος – Président – Vorsitz – Presidente: Bruno Helly

- 11.30–13.30: **Ο ΔΩΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ – LE MONDE DORIEN – DIE DORISCHE WELT – IL MONDO DORICO**
 11.30–11.50: CASSIO Albio Cesare (Dipartimento di Filologia Greca e Latina, Università degli Studi “La Sapienza”, Roma), *‘Doric’ Features in the Language of Homer*
 11.50–12.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
 12.00–12.20: ALONSO DÉNIZ Alcorac (Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología, Madrid/ École Pratique des Hautes Études, Paris), *Some like it short: <εο>, <εβ> and <ηβ> for <εω> in Doric*
 12.20–12.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
 12.30–12.50: ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Β. Μιλτιάδης (ΚΕΡΑ, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα), *Ένας νέος μακεδονικός νομικός όρος*
 12.50–13.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
 13.00–13.20: EICHNER Heiner (Institut für Sprachwissenschaft der Universität Wien), *Beitrag zum Makedonischen*
 13.20–13.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
 13.30–16.30: **Μεσημβρινή διακοπή – Pause – Mittagspause – Pausa**

Δ' συνεδρία – 4ème séance – 4. Sitzung – 4. Seduta
Πρόεδρος – Président – Vorsitz – Presidente: Albio Cesare Cassio

- 16.30–18.30: **Ο ΔΩΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (συνέχεια) – LE MONDE DORIEN (suite) – DIE DORISCHE WELT (Fortsetzung) – IL MONDO DORICO (continuazione)**
 16.30–16.50: DOBIAS LALOU Catherine (Université de Bourgogne, Dijon), *Sur quelques correspondances lexicales entre Rhodes, Cos et Cyrène*
 16.50–17.00: Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione

- 17.00–17.20: STRIANO Araceli (Departamento de Filología Clásica, Universidad Autónoma de Madrid), *À propos des formes χρηνται et ἐποικοδομῶν (= χρέωνται et ἐποικοδομέων) provenant des lamelles oraculaires de Dodone*
- 17.20–17.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 17.30–17.50: NIETO IZQUIERDO Enrique (Universidad Complutense de Madrid), *Again on the original vocalism of the dialect of Hermione*
- 17.50–18.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 18.00–18.20: MINON Sophie (Université Paris Ouest Nanterre la Défense), *Le phratronyme argien Ἀμφιαρητεΐδας: un dérivé du héronyme local Ἀμφιάρηος?*
- 18.20–18.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**

Τετάρτη 28 Σεπτεμβρίου 2011 – Mercredi 28 septembre 2011
Mittwoch 28. September 2011 – Mercoledì 28 settembre 2011

Ε' συνεδρία – 5ème séance – 5. Sitzung – 5. Seduta

Πρόεδρος – Président – Vorsitz – Presidente: Michael Meier-Brügger

- 9.00–9.30: **Ο ΙΩΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ – LE MONDE IONIEN – DIE IONISCHE WELT – IL MONDO IONICO**
- 9.00–9.20: DUBOIS Laurent (École Pratique des Hautes Études, Sciences Historiques et Philologiques, Paris), *Quelques cas intéressants de sampi*
- 9.20–9.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 9.30–10.00: **ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ – DIALECTES ET KOINÉ – DIALEKTE UND KOINE – DIALETTI E KOINE**
- 9.30–9.50: PUEBLA MANZANOS María del Mar (Universidad Autónoma de Madrid), *Dialecte et koiné en Grèce centrale (220-100 av. J.C.)*
- 9.50–10.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**
- 10.00–13.00: **Ο ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ – LE MONDE ÉOLIEN – DIE ÄOLISCHE WELT – IL MONDO EOLICO**
- 10.00–10.20: GARCÍA RAMÓN José Luis (Historisch-Vergleichende Sprachwissenschaft, Institut für Linguistik, Universität zu Köln), *La desinencia secundaria de 3. pl. -(i)en en tesalio*
- 10.20–10.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussionne**

- 10.30–10.50: HELLY Bruno (CNRS, UMR Hisoma, Maison de l’Orient et de la Méditerranée Jean-Pouilloux, Lyon), *Deux notes lexicographiques sur des inscriptions thessaliennes inédites*
- 10.50–11.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
- 11.00–11.30: **Διάλειμμα – Pause café – Kaffeepause – Pausa caffè**

Στ’ συνεδρία – 6ème séance – 6. Sitzung – 6. Seduta

Πρόεδρος – Présidente – Vorsitz – Presidente: Catherine Dobias Lalou

- 11.30–13.00: **Ο ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (συνέχεια) – LE MONDE ÉOLIEN (suite) – DIE ÄOLISCHE WELT (Fortsetzung) – IL MONDO EOLICO (continuazione)**
- 11.30–11.50: MÉNDEZ DOSUNA Julián (Departamento de Filología Clásica e Indoeuropeo, Universidad de Salamanca), *Aristophanes, “Acharnians” 869: What on earth befell the Theban merchant and his pennyroyal flowers?*
- 11.50–12.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
- 12.00–12.20: VESSELLA CARLO (University of Glasgow, UK), *Boeotian accentuation and the ancient editions of Boeotian lyric poetry*
- 12.20–12.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
- 12.30–12.50: DEL BARRIO VEGA María Luisa (Departamento de Filología Griega y Lingüística Indoeuropea, Universidad Complutense de Madrid), *¿Eolismos en Byzantion?*
- 12.50–13.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
- 13.00–16.00: **Μεσημβρινή διακοπή – Pause – Mittagspause – Pausa**

Ζ’ συνεδρία – 7ème séance – 7. Sitzung – 7. Seduta

Πρόεδρος – Président – Vorsitz – Presidente: Antonio Lillo

- 16.00–16.30: **ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ – GRAMMAIRE – GRAMMATIK – GRAMMATICA**
- 16.00–16.20: MARTÍN GONZÁLEZ Elena (Universidad de Valladolid), *La nasal efelcística en la prosa epigráfica griega arcaica*
- 16.20–16.30: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**
- 16.30–17.00: **ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ – APPROCHES SOCIOLINGUISTIQUES – SOZIOLOGISCHE PERSPEKTIVE – APPROCCIO SOCIOLINGUISTICO**
- 16.30–16.50: PEREIRA RICO María (Universidad Autónoma de Madrid), *Sociolinguistic factors in the expression of wishes and commands in Euripides’ plays*
- 16.50–17.00: **Συζήτηση – Discussion – Besprechung – Discussione**

17.00–18.00: **Καταληκτήρια συνεδρία – Séance de clôture –
Abschlußsitzung – Seduta conclusiva**

**Πέμπτη 29 Σεπτεμβρίου 2011 – Jeudi 29 septembre 2011
Donnerstag 29. September 2011 – Giovedì 29 settembre 2011**

- 8.30 – 16.30: Επίσκεψη των συνεδρών στο Ιδάλιον, την Ταμασσό και τον Άγιο Ηρακλείδιο – Excursion à Idalion, Tamassos et à Saint-Héracleidios – Exkursion nach Idalion, Tamassos und Hl. Héracleidios – Escursione a Idalion, Tamassos e St. Heracleidios
- 8.30: Αναχώρηση από το ξενοδοχείο – Départ de l'hôtel – Abfahrt vom Hotel – Partenza dall'hotel
- 9.00 – 11.00: Ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο και το Μουσείο Ιδαλίου από τη Διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου Δρα Μαρία ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΗ – Visite guidée du site et du Musée d'Idalion par la docteur M. HADJICOSTI, directrice du Département des Antiquités de Chypre – Besichtigung mit Führung der archäologischen Ausgrabungsstätte und des Museums von Idalion durch Frau Dr. M. HADJICOSTI, Direktorin der Abteilung für Antike in Zypern – Visita guidata del sito archeologico e del Museo d'Idalion da parte della Dr.ssa M. HADJICOSTI, direttrice del Dipartimento di Antichità di Cipro.
- 11.30 – 13.30: Ξενάγηση στην Ι. Μ. Αγίου Ηρακλείδιου και την Ταμασσό από την Αρχαιολογική Λειτουργό του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου Δρα Ελένη ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ – Visite guidée du monastère de Saint-Héracleidios et du site avoisinant de Tamassos par l'archéologue du Département des Antiquités de Chypre, la docteur H. PROCOPIOU – Besichtigung mit Führung des Klosters von Agios Herakleidios und der archäologischen Ausgrabungsstätte in der Nähe von Tamassos durch die Archäologin H. PROCOPIOU, Mitarbeiterin der Abteilung für Antike in Zypern – Visita guidata del monastero di San Heraclidios e del sito nelle vicinanze di Tamassos da parte dell'archeologa del Dipartimento di Antichità di Cipro, Dr.ssa H. PROCOPIOU
- 14.00 – 16.00: Γεύμα στο Δάλι – Repas à Dali – Ländliches Abendessen in Dali – Pranzo a Dali.
- 16.30: Επιστροφή στο ξενοδοχείο Hilton – Retour à l'hôtel Hilton – Rückfahrt zum Hilton Hotel – Ritorno all'hotel Hilton.

RÉFÉRENCES BIBLIOGRAPHIQUES COMMUNES

I. Actes des colloques internationaux de dialectologie grecque

- Actes Nancy/Pont-à-Mousson* Actes de la 1e rencontre internationale de dialectologie grecque, Nancy / Pont-à-Mousson, 1-3 juillet 1986 (*Verbum* 10 [1987]).
- Dialectologica Greca* CRESPO, E. – GARCÍA RAMÓN, J.L. – STRIANO, A. (éd.), *Dialectologica Greca. Actas del II Coloquio Internacional de Dialectología Griega* (Miraflores de la Sierra [Madrid], 19-21 de junio de 1991), Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid, 1993.
- KATÀ DIÁLEKTON CASSIO, A. C. (éd.) *KATÀ DIÁLEKTON. Atti del III Colloquio Internazionale di Dialectologia Greca*, Napoli, Istituto Universitario Orientale, 1999.
- Die Altgriechischen Dialekte* HAJNAL, I. (éd.), *Die Altgriechischen Dialekte, Wesen und Werden*, Akten des Kolloquiums Freie Universität, Berlin 19-22 September 2001, IBS 126, Innsbruck, 2007.
- Φωνῆς χαρακτήρ ἑθνικός HATZOPOULOS, M.B. (éd., avec la collaboration de V. PSILAKAKOU), *Φωνῆς χαρακτήρ ἑθνικός. Actes du Ve Congrès international de dialectologie grecque, Athènes 28-30 septembre 2006* (MEΛΕΤΗΜΑΤΑ 52), Atene, K.E.R.A, Paris, de Boccard, 2007.

II. Documents épigraphiques

- ABV BEAZLEY, J.D., *Attic Black-figure Vase-painters*, Oxford, OUP, 1956.
- ATL MERITT, B.D. – WADE-GERY, H.T. – MAC GREGOR M.F., *The Athenian Tribute Lists*, 4 t., Cambridge (Mass.), Princeton, The American School of Classical Studies at Athens, 1939-1953.
- BRIXHE, Cl. 1976 *Le dialecte grec de Pamphylie. Documents et grammaire*, Paris, Librairie d'Amérique et d'Orient Adrien-Maisonneuve.
- CEG HANSEN, P.A., *Carmina epigraphica Graeca*, 2 t., Berlin – New York, de Gruyter, 1983-1989.
- CID *Corpus des inscriptions de Delphes*, Paris, de Boccard, 1977 –
- CoMIK CHADWICK, J. – GODART, L. – KILLEN, J. T. – OLIVIER J.-P. – SACCONI, A. & SAKELLARAKIS I. A., *Corpus of Mycenaean Inscriptions from Knossos (Incunabula Graeca*, 88, 1-4), Rome, 1986-1998.
- DANA, M. 2007 *Lettres grecques dialectales nord-pontiques*, *REA*, 109, 67-97.
- DGE SCHWYZER, E., *Dialectorum Graecarum exempla epigraphica potiora*, Leipzig, S. Hirzel, 1923.
- DUBOIS, L. 1988 *Recherches sur le dialecte arcadien*, I. *Grammaire*, II. *Corpus dialectal*, III. *Notes, index, bibliographie* (BCILL 33, 34, 35), Louvain-la-Neuve, Peeters.
- EGETMEYER, M. 2010 *Le dialecte grec ancien de Chypre*, I. *Grammaire*, II. *Répertoire des inscriptions en syllabaire chyro-grec*, Berlin – New York, Walter de Gruyter.
- FD III *Fouilles de Delphes, Epigraphie*, Paris, de Boccard, 1909-1985.
- I. *Adramytion* STAUBER, J. *Die Bucht von Adramytteion*, 2 t., (IK, 50–51), Bonn, 1996.

- I. Apollonia* CABANES, P. – CEKA N., *Corpus des inscriptions grecques d'Illyrie méridionale et d'Épire* 1. *Inscriptions d'Épidamne – Dyrrhachion et d'Apollonia*. 2. *Inscriptions d'Apollonia d'Illyrie*, Athens – Paris, de Boccard, 1997.
- I. Assos* MERKELBACH, R., *Die Inschriften von Assos* (IK, 4), Bonn, 1976.
- I. Atrax* *Corpus des inscriptions d'Atrax en Pélasgiotide (Thessalie)*, sous la direction de TZIAFALIAS, A.; BOUCHON, R., DARMEZIN, L., DECOURT, J.-Cl., HELLY, B., LUCAS, G., avec la collaboration de PERNIN, I., Athènes, EFA, 2016.
- I. Bouthrôtos* CABANES, P. – DRINI, F. (avec la collaboration de M. HATZOPOULOS), *Inscriptions de Bouthrôtos*, Athènes, de Boccard, 2007.
- I. Byzantion* LAJTAR, A., *Die Inschriften von Byzantion* (IK, 58), Bonn, 2000.
- I. Ephesos IV* ENGELMANN, H. – KNIBBE, D. – MERKELBACH, R., *Die Inschriften von Ephesos*, Teil IV (IK, 14), Bonn, 1980.
- I. Iasos* BLÜMEL, W. 1985, *Die Inschriften von Iasos* (Inschriften griechischer Städte aus Kleinasien, 28, 1-2), Bonn, R. Habelt.
- I. Ilion* FRISCH, P., *Die Inschriften von Ilion* (IK, 3), Bonn, 1975.
- I. Kalchedon* MERKELBACH, R. – DÖRNER, F.K. – ŞAHİN, S., *Die Inschriften von Kalchedon* (IK, 20), Bonn, 1980.
- I. Lampsakos* FRISCH, P. *Die Inschriften von Lampsakos* (IK, 6), Bonn, 1978.
- I. Lindos* BLINKENBERG, Chr., *Lindos. Fouilles et recherches 1902-1914*, II. *Inscriptions*, Berlin – Copenhagen, Walter de Gruyter, 1941.
- I. Magnesia* KERN, O., *Die Inschriften von Magnesia am Maeander*, Berlin, W. Speemann, 1900.
- I. Milet VI*. *Inschriften von Milet*, Berlin – New York, Walter de Gruyter, 1997 – 2006.
- I. Pergamon* *Die Inschriften von Pergamon* (Altertümer von Pergamon, VIII), Berlin, 1890 –.
- I. Priene* HILLER VON GAERTRINGEN, F., *Die Inschriften von Priene*, Berlin, Georg Reimer, 1906.
- I. Sestos* KRAUSS, J., *Die Inschriften von Sestos und des thrakischen Chersones* (IK, 19), Bonn, 1980.
- IC* GUARDUCCI, M., *Inscriptiones Creticae*, 4 t., Rome, Libreria dello Stato, 1935 – 1950.
- ICS (AN)* MASSON, O., *Les inscriptions chypriotes syllabiques. Recueil critique et commenté. Addenda nova* (Réimpression augmentée), Paris, de Boccard, 1983.
- ID* *Inscriptions de Délos* (Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, Fonds d'épigraphie grecque. Fondation du duc de Loubat), Paris, 1926-1972.
- IG* *Inscriptiones Graecae* (Acad. Scient. Berolinensis et Brandenburgensis), Berlin, 1903 –.
- IGBulg* MIHAILOV, G., *Inscriptiones Graecae in Bulgaria repertae*, 5 t., Sofia, In aedibus typographicis Academiae Litterarum Bulgaricae, 1958-1997.
- IGDolbia* DUBOIS, L., *Inscriptions grecques dialectales d'Olbia du Pont (Hautes études du monde gréco-romain, 22)*, Genève, Librairie Droz, 1996.
- IGDS* DUBOIS, L., *Inscriptions grecques dialectales de Sicile. I.* (Collection de l'École Française de Rome, 119), Rome 1989. II. (*Hautes études du monde gréco-romain*, 40), Genève, 2008.
- IOSPE* LATYŠEV, B., *Inscriptiones antiquae orae septentrionalis Ponti Euxini Graecae et Latinae*, 3 t., Saint Petersburg, Typis academiae imperialis scientiarum, 1885 – 1901.
- IScM* *Inscriptiones Scythiae Minoris Graecae et Latinae* (Inscripțiile antice din Dacia și Scythia Minor, seria II), Bucarest, 1980 –.

- Iscr. di Cos* SEGRE, M., *Iscrizioni di Cos* (Monografie della Scuola Archeologica di Atene e delle Missioni Italiane in Oriente, 6), Roma, 1993 – 2007.
- IvO* DITTENBERGER, W. – PURGOLD, K., *Die Inschriften von Olympia* (Olympia, 5), Berlin, 1896.
- LHÔTE, É. 2006 *Les lamelles oraculaires de Dodone* (Hautes Études du monde gréco-romain, 36), Genève, Droz.
- Lindos I* BLINKENBERG, Chr., *Lindos I, Les petits objets*, Berlin, Walter de Gruyter, 1931.
- LSAG*² JEFFERY, L.H., *The Local Scripts of Archaic Greece: A Study of the Origin of the Greek Alphabet and its Development from the Eighth to the Fifth Centuries B.C.*, Revised edition with a supplement by A.W. JOHNSTON (Oxford Monographs on Classical Archaeology), Oxford, Clarendon Press, 1990.
- LSGR* SOKOLOWSKI, F., *Lois sacrées des cités grecques* (École Française d'Athènes, Travaux et mémoires [18]), Paris, 1969.
- MINON, S. 2007 *Les inscriptions éléennes dialectales (VIe – IIe siècle avant J.-C.)*. I: Textes. II: Grammaire et vocabulaire institutionnel (Hautes Études du monde gréco-romain, 38), Genève, Droz.
- Nomima* VAN EFFENTERRE, H. – RUZÉ, F., *Nomima. Recueil d'inscriptions politiques et juridiques de l'archaïsme grec* (Collection de l'École Française de Rome, 188), Rome, 1994-1995.
- NSER* PUGLIESE CARRATELLI, G. *Nuovo supplemento epigrafico rodio*, *ASAA*, 33-34, 1955-1956, [1957], 157-181.
- NSERod.* MAIURI, A., *Nuova silloge epigrafica di Rodi e Cos*, Florence, 1925.
- PTT* BENNETT, E.L., Jr. – OLIVIER, J.-P., *The Pylos Tablets Transcribed*, Rome, 1973.
- SEG* *Supplementum Epigraphicum Graecum*, Leide 1923-1971, Alphen aan den Rijn – Germantown, Sijthoff & Noordhoff, 1977, Amsterdam, Gieben, 1978 – 2005, Leyde – Boston, Brill, 2006 –.
- SERod.* PUGLIESE-CARRATELLI, G., *Supplemento epigrafico rodio*, *Annuario*, 30-32 (n.s., 14-16), 1952-1954, 247-316.
- SGDI* COLLITZ, H. – BECHTEL, F. et al., *Sammlung griechischer Dialekt-Inschriften*, I-IV, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1884-1915.
- Syll*³ DITTENBERGER, W., *Sylloge inscriptionum graecarum*, Leipzig, apud S. Hirzelium, 1915 – 1924³.
- Tit. Calymnii* SEGRE, M., *Tituli Calymnii*, Bergamo, Istituto italiano d'arti grafiche, 1952.
- Tit. Cam.* SEGRE, M. – PUGLIESE-CARRATELLI, G. *Tituli Camirenses*, *ASAA*, 27-29, n.s. 11-13, 1949-1951, 141-318.
- WACHTER, R. 2001 *Non-Attic Greek Vase Inscriptions*, Oxford, Oxford University Press.

III. Grammaires

- GG I* SCHWYZER, E., *Griechische Grammatik I. Allgemeiner Teil – Lautlehre – Wortbildung – Flexion*, Munich, Beck, 1939.
- GG II* SCHWYZER, E. – DEBRUNNER, A., *Griechische Grammatik. II. Syntax und syntaktische Stilistik*, Munich, Beck, 1950.
- GIGNAC, F. T. 1981 *A grammar of the Greek papyri of the Roman and Byzantine periods. II: Morphology*, Milano, Istituto Editoriale Cisalpino – La Goliardica.
- THREATTE, L. 1980 *The grammar of Attic inscriptions. I. Phonology*, Berlin-New York, de Gruyter.

THREATTE, L. 1996 *The Grammar of Attic inscriptions. II. Morphology*, Berlin-New York, de Gruyter.

IV. Dictionnaires

- DELG CHANTRAINE, P., *Dictionnaire étymologique de la langue grecque. Histoire des mots*, Paris, Klincksieck, 1968-1980. Nouvelle édition, Paris, Klincksieck, 2009.
- DMic AURA JORRO, F. *Diccionario griego-español, Diccionario micénico, Anejo I & II*, Madrid, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1999.
- EDG BEEKES, R. S. P., *Etymological Dictionary of Greek*, Leiden-Boston, Brill, 2010.
- GEW FRISK, H., *Griechisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, C. Winter, 1960-1972.
- HPN BECHTEL, Fr. 1917 *Die historischen Personennamen des Griechischen bis zur Kaiserzeit*, Halle, Max Niemeyer.
- LGN FRASER, P.M. – MATTHEWS, E. (éd.) 1987—, *A Lexicon of Greek Personal Names*, Oxford, Clarendon Press.
- I. FRASER, P.M. – MATTHEWS, E., *The Aegean Islands, Cyprus, Cyrenaica*, 1987.
- II. OSBORNE, M.J. – BYRNE, S.G., *Attica*, 1994.
- IIIA. FRASER, P.M. – MATTHEWS, E., *The Peloponnese, Western Greece, Sicily and Magna Graecia*, 1997.
- IIIB. FRASER, P.M. – MATTHEWS, E., *Central Greece: from the Megarid to Thessaly*, 2000.
- IV. FRASER, P.M. – MATTHEWS, E., *Macedonia, Thrace, Northern Regions of the Black Sea*, 2005.
- VA. CORSTEN, T., *Coastal Asia Minor: Pontos to Ionia*, 2010.
- VB. BALZAT, J.S. – CATLING, R.W.V. – CHIRICAT, E. – MARCHAND, F., *Coastal Asia Minor: Caria to Cilicia*, 2013.
- LIV RIX H., *Lexikon der indogermanischen Verben: die Wurzeln und ihre Primärstammbildungen*², Wiesbaden, Dr. Ludwig Reichert Verlag, 1998, 2001².
- LIMC *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae*, Zürich – Munich, Artemis & Winkler Verlag, 1981-1999.
- LSJ LIDDELL H. G. – SCOTT, R., *Greek-English Lexicon*, 9e éd. révisée par STUART JONES, H. – MCKENZIE, R., Oxford, OUP, 1940. *Revised Supplement*, GLARE, P.G.W. – THOMPSON, A. A., Oxford, Clarendon Press, 1996.
- PAPE – BENSELER PAPE, W. – BENSELER, G.E. *Wörterbuch der Griechischen Eigennamen*³, (Handwörterbuch der griechischen Sprache, 3), Braunschweig, Friedrich Vieweg und Sohn, 1863-1870.

V. Autres ouvrages

- An. Ox. CRAMER, J.A. (éd.), *Anecdota Graeca e codicibus manuscriptis bibliothecarum Oxoniensium*, 4 t., Oxford, e typographeo academico, 1835-1837.
- Bull. Épigr. *Bulletin Épigraphique*, dans la REG, 1888 –.
- MERITT B.D. – TRAILL J. 1974, *The Athenian councillors* (The Athenian Agora, 15), Princeton, N.J.-ASCSA.
- PMG PAGE, D., *Poetae Melici Graeci*, Oxford, Clarendon Press, 1962.